

hoorzaamheid zouden ze van de genade, waaraan ze deel hebben, kunnen vervallen en door den vloek des verbonds als bondbrekers kunnen worden getroffen. Een onderzoek omtrent den staat des geloofs, zou de belofte des verbonds in twijfel trekken en dat mag niet.

Ik wilde wel eens weten, op welke menschen dit stukje sloeg.

E voto Kuyperiano.

De D. Zwier in „De (Amerikaansche) Wachter“ is 'n tikje nuchterder dan sommige broeders in Nederland. Hij citeert eerst een gedeelte uit het artikel, dat Prof. Honig plaatste in ons „Reformatie“-nummer ter gelegenheid van de Kuyper-herdenking:

Daarop ging hij (Dr Kuyper, K. S.) aldus voort: „Mijn tijd is altoos zoo geweldig bezet. Je weet zelf wel, hoeveel ik wekelijks schrijven, hoeveel colleges ik geven, aan hoeveel gewichtige belangen ik leiding geven moet. Daarom kan ik tot mijn leed niet elk woord, dat ik schrijf, zoo nauwkeurig wikkelen en wegen als Rutgers (over Rutgers' geleerdheid en accuratesse sprak Kuyper steeds met groote waardeering). Rutgers breekt liever bij 't schrijven van een boek even af en snuffelt liever een heelen dag, dan een foutief jaartal of een foutieven datum te geven. Maar tot zulk een minutieus onderzoek heb ik op mijn gebied geen tijd. Nu sta ik in de overtuiging, dat ik de hoofdlijnen op de terreinen, waarop ik mij beweeg, ten slotte goed getrokken heb. Ik meen, dat dit de genade is, welke onze God me wilde schenken. Onoffenblijven, onjuistheden, tegenspraak zullen echter in de details ingeslopen zijn. Welnu, ik hoop, dat jullie saam die verwijderen en uit mijn levensarbeid een harmonisch geheel saamstellen zult.“

Uit Kuypers eigen voorrede voor „De Gemeene Gratie“ haalt De Zwier enkele passages aan:

Dat het leerstuk der algemeene genade nog lang niet in alle bijzonderheden was doorgedacht en ontwikkeld, werd door onze Synode van 1924 terecht ingezien en duidelijk uitgesproken. Daarom onthield ze zich, gelijk we gezien hebben, van een dogmatische beslissing over dit stuk als zodanig. Ze wilde geen dogma betreffende dit stuk vaststellen, omdat ze zich zeer wel bewust was, dat er onder de Gereformeerden nog volstrekt geen communis opinio in deze zaak werd gevonden.

De jongste geschiedenis geeft haar gelijk. Dat deze algemeene overtuiging tot den huidige dag toe ontbreekt, bewijst de strijd, die er den laatsten tijd in de Gereformeerde Kerken van Nederland over dit stuk gevoerd wordt. Er komen ernstige meningsverschillen voor den dag.

't Is waar, nadat in het begin dezer eeuw Dr Kuyper zijn breede studie over de gemeene gratie in het licht had gegeven, scheen het wel voor eenige jaren, dat daarmee het laatste woord was gesproken. Er werd slechts weinig kritiek op uitgebracht, en dat weinige sloeg over het algemeen niet in. Kleine dwergen bedachten zich wel eenige malen, vóór zij het waagden, met dezen reus op theologisch gebied in het krijt te treden. Verreweg de meesten onzer praatten eenvoudig hem na, als we over dit stuk iets ten beste poogden te geven.

Tech was dit gezins e voto Kuyperiano, dat wil zeggen, in overeenstemming met den wensch van Kuyper zelf, zooals ons duidelijk kan blijken uit wat hij dienaangaande in het Voorwoord zooal als in het eerste hoofdstuk van „De Gemeene Gratie“ opmerkte.

In het Voorwoord schreef hij: „Tot scherpe formulering van dit leerstuk zal het eerst later kunnen komen. Wat allereerst geschieden moest, was, dat alle historische en leerstellige stof, die op dit leerstuk betrekking heeft, met eenige zorg werd bijeenverzameld en onder de heerschappij van het beginsel geordend. Van die taak poogde ik mij in het werk over de Gemeene Gratie, dat hiermede aan de Gereformeerde kerken in alle landen wordt aangeboden, naar vermogen te kwijten.“

En nadat hij in de Inleiding er op gewezen had, dat dit onderwerp tot dien tijd toe in de Gereformeerde theologie nog nimmer in samenhang was behandeld en eenigszins volledig uiteengezet, gaf hij van zijn eigen pogen deze omschrijving:

„Ons blijft dus niets anders over, dan ditmaal onzen eigen weg te banen, allermint met de pretentie, alsof hiermee dit stuk der Dogmatiek voorgoed zou worden afgedaan; maar om, wijl dit onderwerp zoo diep in het leven en in onze tegenwoordige worstelingen ingrijpt, althans een eerste proeve van behandeling te leveren, die later tot een meer uitgewerkte en afgeronde leerstellige behandeling zal kunnen leiden.“

Deze uitspraken zijn duidelijk genoeg. Dr Kuyper koesterde allermint de gedachte, dat met zijn breede behandeling van de gemeene gratie dit stuk der dogmatiek voorgoed was afgedaan.

Zeer bescheiden noemde hij wat hij leverde slechts een eerste proeve van behandeling.

De meer uitgewerkte en afgeronde leerstellige behandeling van deze waarheid verwachtte hij van zijn leerlingen.

De Zwier concludeert:

In de Gereformeerde Kerken van Nederland wordt vooral in de laatste paar jaren de aandacht gevestigd op de fouten, die er in Kuypers werk zijn ingeslopen. Maar hoe scherp die kritiek soms ook moge zijn, doet dit toch zoo weldadig aan, dat er aan de groote hoofdlijnen, die Kuyper ook op dit dogmatisch terrein getrokken heeft, wordt vastgehouden. De gemeene gratie wordt niet geloofchend, zooals dat hier bij ons het geval was.

De leerlingen van Dr Kuyper kunnen maar niet zoo voetstoots instemmen met alles, wat hij omtrent dit onderwerp geleerd heeft. Ze wagen een ernstige poging, om uit het werk van Kuyper de onoffenblijven, de onjuistheden en de tegenspraak te verwijderen, om daaruit een harmonisch geheel samen te stellen, om van dit deel der Gereformeerde dogmatiek een meer

uitgewerkte en afgeronde leerstellige behandeling te leveren.

En dat is e voto Kuyperiano.

Overeenkomstig den wensch van Kuyper zelf.

Och, waren alle Nederlanders even nuchter als De Zwier. Of, liever, werden ze door hun voorgangers in 'n enkel blad even nuchter gehouden. —

Algemeene genade.

De Popma schrijft in „Amersf. Kb.“:

Dr Sietsma komt tot vrijwel dezelfde conclusie, als waartoe we kwamen in de rubriek Beginsels en Stroomingen bij de bespreking der 4e brochure van Prof. Hepp.

„Nader lezing en toetsing van het geschrevene brengt steeds sterker de gedachte naar voren, dat de debaters elkaar niet verstaan. Vooral op dit punt h.v., dat Dr Hepp e.s., als zij het „leerstuk der algemeene genade“ krachtig verdedigen, allereerst denken aan de werkingen en de gaven Gods, die het geheele mensdom „ten goede“ komen, althans aangaan en raken. Terwijl De Graaf en ook Dr Schilder allereerst, overeenkomstig den naam, daarbij het oog hebben op de gezindheid Gods en de verhouding tot het scheppel, en dan de vraag stellen, of men met deze omschrijvingen wel uit komt. Waarbij toch niet in geding is eenzijdig de werkelijkheid, naar de Schrift, van die werkingen en gaven Gods, uitgaande tot en gegeven aan alle menschen; anderzijds niet wordt ontkend, dat die gezindheid en verhouding van God tot de menschen principieel verschillend is, waar toch Gods verhouding tot de niet verkorenen moeilijk zonder meer door genade, zij het algemeene genade, kan worden gekenschetst, maar toch zeker blijft die van het uitvoeren van het vonnis: „Gij zult den dood sterven“.

Daarmee samenhangend is er nog een punt, waar men m.i. langs elkaar heen redeneert. Het wil mij voorkomen, dat het spreken van de genade in Christus als de ééne genade meer ziet op den rechtsgrond, ook van de „algemeene genade“, terwijl anderzijds het constateren van een nauwen samenhang tusschen de oorspronkelijke schepping en de „vonksskens“, de „overblijfselen“, het oog heeft op den genetischen, historischen samenhang tusschen deze beide.

Houdt daarbij in het oog, dat het toch wel in confesso zal zijn tusschen hen, die meningsverschil hebben, dat de „algemeene genade“ inderdaad niet mag worden losgemaakt van de komst van Christus in het vleesch, en van de verlossing van de gansche schepping door Zijn borgtochtelijk werk en daardoor alleen, en dat toch zeker deze verlossing de reden en het doel is van de cultivering en bewaring der wereld, mede in en door de „gemeene gratie“; terwijl toch ook niemand ontkennen wil, dat deze cultivering en bewaring is een bewaring en cultivering van elementen van de schepping en van het beeld Gods in den mensch, en gepaard gaat met onderdrukking van de zonde door werkingen van Woord en Geest, ten bate van het groote werk Gods“.

Hij voegt er aan toe:

„Komt men niet veel dichter bij elkaar, als men rekening houdt zoowel met dit verschillend uitgangspunt, dat zijn eigen rechtvaardiging heeft, als met dit gemeenschappelijk belijden, dat het verschil toch wel zeer beperkt is?“

Ook Dr Greidanus wijst daarop, als hij in „De Reformatie“ de vraag stelt, of al de rijke gaven en de sparende en nog niet tot het eindoordeel voortvarende houding Gods wel wezenlijk met den naam „genade“ mag worden bestempeld. Ook dus hier de scherpe onderscheiding tusschen het feit van de vele gaven en werkingen eenzijdig, en de vraag naar de gezindheid Gods en den naam daarvoor aan den anderen kant.“

Tot zoover het artikel.

Prof. Hepp heeft over het „Genade-begrip“ nog pas gehandeld. De wijze, waarop hij het deed, zal wel nooit de mijne worden. Maar het punt-in-kwestie, hierboven aangegeven, heeft hij ook toen weer ter zijde gesteld. Wie de cardo quaestiois stelselmatig verrijdt, verbeurt het recht, anderen als brekers, en zichzelf als bouwter voor te stellen. Hij schakelt zich uit op het quaestieuze punt, — behalve dan in de kritiek.

K. S.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Wagenborgen: B. Timmer te Hijken en D. Vreugdenhil te Appelscha.

Beroepen te:

Oudewater: W. van Dijk te Zevenhoven, Vijfhuizen (Haarlem): Cand. H. W. Wierda te Haarlem, Wagenborgen: B. Timmer te Hijken.

Aangenomen naar:

's-Gravenzande: W. C. v. d. Brink te Luntenen.

Intrede te:

Capelle a. d. IJssel: D. K. Wielenga J. Dz. Tekst: 1 Petr. 2:9. Schiedbroek-Hillegersberg (Centrum): Jac. Jonker. Tekst: Marc. 4:21-25. Zaandam: R. J. v. d. Meulen. Tekst: Psalm 134.

De G. Broekhuizen. †

Te Groningen is 10 Febr. in den ouderdom van ruim 89 jaar overleden De G. Broekhuizen, em.-pred. der Geref. Kerk te Aduard.

De C. Zwaan. †

In den ouderdom van 66 jaar is 12 Februari te Zeist overleden De C. Zwaan, em.-predikant der Geref. Kerken en missionair-predikant van Amsterdam.

De H. W. Kroese.

De H. W. Kroese, predikant der Geref. Kerk van 's-Gravenhage-West voor den arbeid onder de verastrooden in Ned. West-Indië (Curaçao) is hier te lande aangekomen. Zijn tijdelijk adres is Sneek, Oosterdijk 17-19.

Candidaten tot den Heiligen Dienst.

De heer Jac. v. Nieuwkoop, Theol. cand. aan de Theol. Hoogeschool te Kampen, is door de Classis Leiden der Geref. Kerken praeparatoir geëxamineerd, en met algemeene stemmen toegelaten om te staan naar het ambt van Diacon des Woords. Adres: Koestraat 14, Rijnsburg. Telefoon No. 63.

Eveneens heeft de Classis Leiden der Geref. Kerken praeparatoir geëxamineerd den heer L. Doekes, candidaat aan de Theol. Hoogeschool te Kampen. Adres: Roomburgerweg F 1, Leiden. Telefoon No. 2216.

— De Classis Gouda der Geref. Kerken heeft praeparatoir geëxamineerd en beroepbaar verklaard den heer W. Verwoerd, cand. aan de Theol. Hoogeschool te Kampen. Adres: Hekendorp 73, telef. 10 (Postbus Lange Ruige Weide).

Al deze kandidaten zullen gaarne des Zondags de Kerken dienen en een eventueel beroep in overweging nemen.

Zendingshoogleraar.

Op vele vragen over de vorderingen in de voorbereidingen t.a.v. de benoeming van een Zendingshoogleraar der Geref. Kerken geeft De W. Breukelaar in het Zendingsblad deze mededeeling:

„Met stelligheid mag thans worden verwacht, dat binnen zeer korten tijd de curatoren der Theol. Hoogeschool met het moderamen der Zendingsdeputaten gereed zullen zijn om een voordracht ter benoeming van een Zendingshoogleraar in te dienen en dat daarvan kennis zal worden gegeven aan het moderamen der Generale Synode, die dan weer moet worden samengeroepen.“

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Bedankt voor:

Alphen a. d. Jijl: N. Brandsma te Wildervank. Dokkum: P. W. Dam te Onstwedde.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Beroepen te:

Genemuiden: W. C. Lamain te Rotterdam-Zuid. Grand Rapids (N.-Amerika): G. H. Kersten te Rotterdam.

Bedankt voor:

Aagtekerke-Oostkapelle: W. C. Lamain te Rotterdam-Zuid.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Meerkerk: L. Knier te Vianen.

Aangenomen naar:

Jutphaas: Cand. G. J. Geurtsen, hulppred. te Brummen. Retranchement: O. J. Staal te Abbenbroek. Schraard: Cand. D. J. de Reus, hulppred. te Joure. Vollenhove (2e pred. pl.): L. J. R. Kalmijn te Birdaard.

Bedankt voor:

Bunnik: L. J. R. Kalmijn te Birdaard. Eemnes-Binnen: J. J. Poot te Bunschoten. Heeg: J. H. Wessel te Burum (Fr.). Nieuwe Tonge: H. A. Leenmans te Ede.

Overleden:

Ph. H. Edling te Apeldoorn, emer. pred., 88 jaar.

Wie wil medewerken

aan de oprichting van een N.V. tot het verzorgen van Begrafenissen, door 't gehele land, door aankoop van een aandeel van 25 of 50 gulden. Vooruitzichten zijn goed. Brieven Bureau van dit blad te Goes, No. 21.

BELIDENIS-ATTESTATIES EN DOOPATTESTEN

In verband met van verschillende zijden geuite bezwaren over onvolledig ingevulde Attestaties, hebben wij de door ons uitgegeven modellen meer in overeenstemming gebracht met de gewenschte volledigheid. Kerkeraden zenden we gaarne op verzoek een exemplaar van dit nieuwe model toe.

OOSTERBAAN & LE COINTRE — GOES

WEET U

dat er een „Ver. van Organisten bij de Geref. Kerken“ bestaat, die o.a. ook onze Kerken van advies dient bij orgelbouw, -restauratie of 't benoemen van organisten?

KENT U

„Organist en Eredienst“, het maandblad, door deze vereniging uitgegeven, bevattende verschillende leerzame artikelen betreffende kerkzang, orgelspel enz., bovendien vaak voorzien van een muziekbijlage?

ZOUDT U

dat blad ook niet willen lezen? Het wordt U gratis toegezonden indien U donateur (min. f 2.50 p. j.) of begunstiger (min. f 1.— p. j.) van deze vereniging wordt.

Aanmelding en gratis proefnummers bij den 2en Secretaris: R. HUIZENGA, Bilderdijkstraan 79, Rijswijk (Z.-H.).

Is U reeds voorzien van een Jaarboek ten dienste van de Gereform. Kerken van Nederland, Jaargang 1938

Prijs ingenaaid f1.—, gecart f1.25, verhoogd met 4 % omzetbelasting.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeverij OOSTERBAAN & LE COINTRE — GOES

Mede
Boum
Galle
Jasper
s-Gr
Ds H
Ds R
J. Str
Vreug
s-Gr

Alle
Prof.

INHOUD:
— Uit de
Kerkelijk
verstand
Dr V. He
centrales
Pop. Wet
tauratie, II
van het m
— Valchev
Chr. Cent
kerkelijk, p
VII. — Z
ding in N

Toyohik
jaar 1888.
hooge fun
nam — h
den keizer
zijn zedelo
te hebben
gegaan, ot
dagen te l
zondige
vreemde v
geboren, o
bij zijn va
de daarvo
zijn vader
naam bes
echter al
hun losba
hiko reeds

Met een
aan de zo
van zijn v
er van den
tot deze b
op dezen
vijandscha
dagelijkscl
dat het zu
Onnoodig
die de jor

Op neg
den Boedd
te worden
de grondsl
worden h
van trouw
aan het o
Eenige j
dorp en d
Middelbar
een belang
dat deze v
voor hem
woorden v
duchten h
van spot
vanwege
wijze man
Juist in
tot stand
noemt Dr
vriend en
als zijn r
leest de e
delijk in d
mij als Cl
Kagawa's

1) Dr WD
Ruijs, Zutph